

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **A. P.**

oskarżonego z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 17 kwietnia 2024 r.

skargi Prokuratora Rejonowego w Przemyśle

na wyrok Sądu Okręgowego w Przemyśle

z dnia 21 grudnia 2023 r., sygn. akt II Ka 259/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Przemyśle

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

z dnia 12 lipca 2023 r., sygn. akt II K 438/23

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Przemyśle do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Przemyślu wyrokiem z dnia 12 lipca 2023 r., sygn. akt II K 438/23, uwzględniając wniosek złożony przez oskarżyciela publicznego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. uznał **A. P.** za winnego tego że w dniu 5 maja 2023r. w P., woj. [...], prowadził samochód osobowy marki M. o numerze rejestracyjnym R. po drodze publicznej w ruchu lądowym znajdując się w stanie nietrzeźwości odpowiadającym następującym wskazaniom: I próba-0,37 mg/1, II próba-0,32 mg/1, III próba - 0,27 mg/1, IV próba - 0,26 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k.

Za powyższy czyn Sąd wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat przy zaliczeniu na poczet orzeczonego środka karnego okresu zatrzymania prawa jazdy w sprawie, świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5000 zł, a także zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania.

Na skutek apelacji wniesionej od wyroku Sądu I instancji przez obrońcę oskarżonego - ustanowionego po wydaniu wyroku, Sąd Okręgowy w Przemyślu, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2023 r., sygn. akt II Ka 259/23, uchylił zaskarżone orzeczenie Sądu Rejonowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego złożył Prokurator Rejonowy w Przemyślu zarzucając naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu I instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania - w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki określone w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k., a nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, gdyż wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego A. P. , a w konsekwencji co do zdolności rozpoznania przez niego znaczenia zarzuconego czynu i pokierowania swoim postępowaniem, powinny zostać rozstrzygnięte w toku

postępowania odwoławczego poprzez przeprowadzenie jednorazowego badania oskarżonego przez biegłych lekarzy psychiatrów.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Przemyślu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się zasadna.

Zgodnie z treścią art. 437 § 2 k.p.k. wyrok kasatoryjny przed sądem odwoławczym może zapaść wyłącznie w ściśle określonych trzech wypadkach:

- a) zaistnienia uchybień z art. 439 § 1 k.p.k.;
- b) wystąpienia przeszkody w postaci reguły *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k.;
- c) konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości (art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.).

Analiza pisemnych motywów orzeczenia Sądu Okręgowego pozwoliła na stwierdzenie, że powodem uchylenia zaskarżonego apelacją na korzyść wyroku Sądu Rejonowego było przyjęcie, iż podczas kontroli instancyjnej ujawniono bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Powyższa konkluzja wyniknęła z faktu, że obrońca oskarżonego wraz z apelacją przedłożył kserokopię dokumentacji medycznej A. P. , z której wynika, że oskarżony był leczony psychiatrycznie. W tej sytuacji Sąd II instancji uznał, że w związku z koniecznością poczynienia ustaleń co do rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania przez oskarżonego swoim postępowaniem, Sąd meriti winien po raz kolejny rozpoznać sprawę ustalając tę okoliczność, a następnie rozstrzygnąć o winie oskarżonego bądź rozstrzygnąć o braku podstaw do pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej.

Ocenę zasadności kierunku procedowania Sądu Okręgowego należało rozpocząć od przypomnienia, że sam fakt złożenia oświadczenia przez obrońcę oskarżonego dokumentacji, że A. P. leczył się psychiatrycznie, jest niewystarczający, przy braku wskazania innych okoliczności, aby można było powziąć wątpliwości co do poczytalności oskarżonego w czasie czynu czy też jego stanu zdrowia psychicznego w trakcie postępowania sądowego. Nie każde leczenie psychiatryczne dotyczy bowiem takich stanów, które potencjalnie mogą mieć znaczenie dla oceny potrzeby zastosowania art. 31 § 1 albo § 2 k.k. (zob. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 30 stycznia 2020 r., IV KK 29/20). Trzeba to rozumieć w ten sposób, że każdego oskarżonego traktuje się co do zasady jako osobę poczytalną, a potrzeba przeprowadzenia badań psychiatrycznych aktualizuje się wyłącznie wówczas, jeżeli po stronie organu procesowego pojawiają się uzasadnione wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego sprawcy.

W zaistniałym stanie rzeczy, zachowując w polu widzenia art. 437 § 2 k.p.k., należy stwierdzić, że skoro kontrola apelacyjna ujawniła, że zachodzą okoliczności wymagające zbadania, to *Sąd ad quem* zobligowany był zaistniały brak, czy uchybienie samodzielnie konwalidować (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 grudnia 2020 r., IV KS 30/20 oraz z dnia 21 marca 2019 r., III KS 4/19).

Dlatego też orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku (art. 539e § 2 k.p.k.).

[J.J.]

[ms]

Tomasz Artymiuk Piotr Mirek Jacek Błaszczuk